

POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU
ul. mjr Hubala 21, 45-266 Opole
tel. 44 22 929, fax 44 22 928, e-mail: opop@praca.gov.pl

INFORMACJA O SYTUACJI NA RYNKU PRACY W POWIECIE OPOLSKIM I MIEŚCIE OPOLU ZA ROK 2002

Opole, luty 2003r.

I. PODMIOTY GOSPODARCZE I PRACUJĄCY

• *Pracodawcy.*

Na koniec grudnia 2002r. na terenie działania PUP Opole w systemie KRUPGN – REGON zarejestrowanych było **27 340 podmiotów gospodarczych**, z czego 1 296 (4,7 % ogółu) stanowił sektor publiczny natomiast 26 044 sektor prywatny (95,3 %).

- Miasto Opole: 18 605 podmiotów – 932 sektor publiczny, 17 673 sektor prywatny
- powiat opolski: 8 735 podmiotów – 364 sektor publiczny, 8 371 sektor prywatny

Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie PUP stanowiła **32,1 %** ogółu podmiotów województwa opolskiego.

W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego nastąpił **wzrost liczby podmiotów o 719**, nie mniej jednak zauważyć należy, iż zdecydowana większość – powyżej 80 % stanowią jednoosobowe podmioty gospodarcze.

• *Pracujący.*

Na koniec grudnia 2002r. wg danych GUS liczba pracujących na obszarze funkcjonowania PUP Opole wyniosła **97,6 tys. tj. 27,9 %** ogółu pracujących w województwie, z czego w Mieście Opolu 60,2 tys., a w powiecie opolskim 37,4 tys.

Należy podkreślić, iż na przestrzeni 13 miesięcy liczba pracujących **zmniejszyła się o 4,4 tys.** osób (na koniec listopada 2001 wynosiła 102 tys.).

Wskaźnik zatrudnienia.

Sytuację w zakresie liczby pracujących najbardziej obrazuje wskaźnik zatrudnienia, który pokazuje stosunek liczby pracujących do osób w wieku produkcyjnym. Omawiany **wskaźnik dla PUP Opole wykazuje od dłuższego czasu tendencję malejącą** z 0,631 w październiku 2000r. zmalął do 0,589 w październiku 2001r., by osiągnąć na koniec grudnia 2002r. poziom 0,562.

Z w/w wskaźnika jednoznacznie wynika, iż stale zmniejsza się liczba osób pracujących będących w wieku aktywności zawodowej.

II. POZIOM I STOPA BEZROBOCIA

- **Poziom bezrobocia.**

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w końcu **grudnia 2002r. wyniosła 14 523 osoby** w tym 8 123 kobiet i była **wyższa o 1 114** osób w porównaniu do analogicznego okresu roku 2001 i o **3 389 osób** w porównaniu do grudnia 2000r.

Zjawisko bezrobocia w powiecie opolskim i mieście Opolu podobnie jak w całym województwie od grudnia 1998r. wskazuje tendencję wzrostową, od tego czasu liczba bezrobotnych wzrosła o 7 811 osób. Znamiennym jest to, iż dynamika bezrobocia w Opolu i powiecie opolskim przewyższa średnią wojewódzką i wynosi odpowiednio 108,1 % i 108,5 % w porównaniu do grudnia 2001.

Wpływ na tę sytuację miały przede wszystkim takie czynniki jak: niekorzystna sytuacja ekonomiczna przedsiębiorstw przejawiająca się brakiem płynności finansowej, stąd dokonywane zwolnienia grupowe, zbyt duże fiskalne obciążenia pracodawców, wysokie koszty pracy oraz pojawienie się na rynku pracy roczników wyżu demograficznego.

- **Stopa bezrobocia.**

Stosunek liczby bezrobotnych do liczby osób aktywnych zawodowo na koniec grudnia 2002r. dla PUP Opole ukształtował się na poziomie **12,9 % (w Opolu 10,5 %, a w powiecie 16,6 %)**, natomiast w województwie opolskim ukształtował się na poziomie 19,3 %. Dla porównania na koniec grudnia 2001r. wynosił on 12,0 % (w Opolu 9,7 %, w powiecie 15,4 %), w województwie zaś 18,2 %. *Miasto Opole charakteryzuje się najniższym wskaźnikiem stopy bezrobocia w województwie opolskim.*

- **Wskaźnik bezrobocia.**

Stosunek liczby bezrobotnych do osób w wieku produkcyjnym obrazuje wskaźnik bezrobocia, który na koniec grudnia 2002r. dla PUP Opole ukształtował się na poziomie **8,3 % (Miasto Opole 8,2 %, a w powiecie 8,4 %)** i był wyższy o **0,6** punktu procentowego w porównaniu do grudnia 2001 roku.

III. CECHY BEZROBOCIA.

- ***Zwolnieni z przyczyn dot. zakładu pracy.***

Sytuacja ekonomiczna przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie powiatu opolskiego i Miasta Opola jest bardzo trudna o czym świadczą **dokonywane zwolnienia oraz częstsze zapowiedzi zwolnień grupowych w zakładach pracy niekoniecznie restrukturyzowanych, już funkcjonujących przed okresem transformacji, ale również w nowopowstałych po roku 1990.**

W ubiegłym roku odnotowaliśmy zapowiedzi zwolnień grupowych we wszystkich branżach, poprzez cały przekrój zawodów i stanowisk, **133 pracodawców** dokonało zmniejszenia zatrudnienia na ogólną liczbę **979 osób**, z czego z Miasta Opola 83 firmy na ogólną liczbę 679 osób, z powiatu opolskiego 50 na ogólną liczbę 300 osób, natomiast zamiar dokonania zwolnień z przyczyn leżących po stronie pracodawcy zgłosiło 61 pracodawców na ogólną liczbę 1 140.

Należy zaznaczyć, iż liczba ta dotyczyła wyłącznie tych pracodawców, którzy o tym fakcie poinformowali urząd.

Jednocześnie trzeba podkreślić, iż mimo zwiększenia się liczby pracodawców dokonujących zwolnień, liczba osób zwalnianych jest ponad dwukrotnie mniejsza niż w roku 2001 (2 343 osoby w roku 2001, a w ubiegłym roku 979 osób), *ma to związek z zakończeniem procesów restrukturyzacyjnych dużych i średnich przedsiębiorstw i coraz większymi problemami ekonomiczno-finansowymi małych firm powstałych po roku 1990, którym coraz trudniej jest utrzymać się na lokalnym rynku pracy.*

Wśród bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędu wg stanu na dzień 31.12.2002r. **11 995 osób poprzednio pracowały**. W liczbie tej znajduje się **2 023 osoby zwolnione** z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Należy zauważyć, że wskazany wyżej odsetek osób w rejestrach zwolnionych z przyczyn leżących po stronie pracodawcy nie odzwierciedla faktycznie przyczyn zmniejszenia zatrudnienia, chociażby z faktu coraz częstszej praktyki wynikającej z niepewności ekonomicznej pracodawców i zawieranie umów o pracę na czas oznaczony.

- ***Wysoki udział ludzi młodych wśród bezrobotnych.***

Analizując strukturę bezrobocia zauważyć należy, iż problem bezrobocia dotyka szczególnie osoby młode. Bezrobotni **w wieku od 18 do 34** roku życia na koniec grudnia 2002r. stanowili **50,9 %** ogółu bezrobotnych (tj. 7 394 osoby), z tego 38,4 % (2 839 osób) to osoby pozostające w rejestrze bezrobotnych powyżej 12 miesięcy.

Porównując te dane do końca roku 2001 okazuje się, iż udział tej kategorii bezrobotnych zmniejszył się o 0,7 punktu procentowego.

Na koniec grudnia 2002r. liczba zarejestrowanych absolwentów ukształtowała się na podobnym poziomie jak w analogicznym okresie roku ubiegłego – 847 osób (przy 781 na koniec grudnia 2001r.). Wśród absolwentów przeważającą część stanowią **absolwenci szkół zawodowych 31,0 %** ogółu absolwentów (tj. 263 absolwentów), drugą grupę stanowią absolwenci szkół wyższych 29,3 % (248 osób), następną absolwenci szkół policealnych i średnich zawodowych 28,7 % (243 osoby), a najmniej liczniejszą grupę stanowią absolwenci liceów ogólnokształcących 11,0 % (93 osoby).

Analizując strukturę bezrobocia absolwentów wg poziomu wykształcenia można zaobserwować *nagły wzrost liczby młodych ludzi posiadających wykształcenie wyższe*, porównując do analogicznego okresu roku ubiegłego absolwenci szkół wyższych stanowili **18,9 %** ogółu zarejestrowanych absolwentów (tj. 148 osób), a na koniec grudnia 2002 stanowili już 29,3 % ogółu zarejestrowanych absolwentów.

Młodzi ludzie mają świadomość, iż zdobywając wiedzę i wiele umiejętności zwiększają swoją szansę na rynku pracy, o czym świadczy chociażby fakt, iż wśród absolwentów, *absolwenci szkół wyższych najczęściej w roku ubiegłym wyłączani byli z ewidencji bezrobotnych z tytułu podjęcia pracy.*

- ***Duży udział bezrobotnych o niskich kwalifikacjach i bez kwalifikacji.***

Dwie największe grupy bezrobotnych zarejestrowanych pod koniec roku 2002 to osoby posiadające wykształcenie podstawowe i gimnazjalne oraz zasadnicze zawodowe, odpowiednio **29,8 %** (tj. 4 333 osoby) i **35,9 %** ogółu bezrobotnych (5 221 osób). Obie te grupy stanowiły **65,8 %** ogółu bezrobotnych.

Analizując strukturę bezrobocia wg wykształcenia obserwuje się w dalszym ciągu największy udział osób o niskich kwalifikacjach (z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym), który w analogicznym okresie roku 2001 ukształtował się na podobnym poziomie i wynosił 66,2 % ogółu bezrobotnych

- ***Wyższy odsetek bezrobotnych kobiet niż mężczyzn***

W dalszym ciągu obserwuje się znaczną przewagę kobiet wśród osób bezrobotnych. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet na koniec grudnia 2002r. wyniosła **8 123 osoby**, tj. **55,9 %** ogółu bezrobotnych.

Porównując odsetek kobiet do mężczyzn w rejestrach bezrobotnych *zauważa się spadek udziału kobiet do ogółu bezrobotnych z 62,5 % w końcu roku 1999 oraz 59,7 na koniec roku 2000, do 55,9 % na koniec grudnia 2002r.*

Dane powyższe wskazywać mogą także na zmniejszenie rynku ofert pracy w zawodach typowo męskich.

Podkreślić należy, iż wśród zarejestrowanych kobiet 4 396 to kobiety długotrwale bezrobotne, czyli aż 54,1 % ogółu zarejestrowanych kobiet. Odsetek ten w przypadku mężczyzn jest znacznie niższy i wynosi 38,8 %.

Zauważyć także należy, iż *kobiety charakteryzują się wyższym poziomem wykształcenia niż mężczyźni.*

I tak na ogólną liczbę 1 004 osób z wyższym wykształceniem, **609 stanowią kobiety, tj. – 60,7 %.**

Wśród 2 894 osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, 1928 osób to kobiety (66,6 %).

Z kolei wśród bezrobotnych legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym udział kobiet kształtuje się na poziomie 52,4 %.

- ***Długotrwałe bezrobocie.***

Negatywnym zjawiskiem jest w dalszym ciągu *wysoki udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy.*

Na koniec grudnia 2002 roku ta grupa liczyła **6 879 osób tj. 47,4 %** i w porównaniu do grudnia 2001r. była wyższa aż o 4,9 punktu procentowego.

Niepokojący jest fakt, iż wśród długotrwałe bezrobotnych **47,1 % osób dotychczas nie pracowało**, bądź legitymuje się krótkim okresem zatrudnienia do 1 roku.

Analizując długotrwałe bezrobotnych pod względem wykształcenia okazuje się, że *im niższe kwalifikacje tym dłuższe trwanie w bezrobociu*; i tak **37,1 %** długotrwałe bezrobotnych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, a **34,5 %** gimnazjalne i podstawowe .

- ***Wzrost w bezrobociu liczby osób posiadających wykształcenie wyższe.***

Posiadanie wyższego wykształcenia już nie gwarantuje bezpieczeństwa pracy i szybkiego znalezienia nowej pracy w przypadku utraty zatrudnienia.

Porównując dane z grudnia 2002 do analogicznego okresu roku 2001 nastąpił wzrost o jeden punkt procentowy udziału w bezrobociu osób z wyższym wykształceniem i osiągnął poziom **6,9 %** (w grudniu 2002 było **1 004 osoby z wyższym wykształceniem** natomiast w roku 2001 było ich 788). *Istotnym jest, iż jednocześnie w tej kategorii bezrobotnych zaczęła maleć liczba osób długotrwałe bezrobotnych* (26,3 % osób z wyższym wykształceniem to osoby długotrwałe bezrobotne, na koniec roku 2001 – 27,9 %).

- ***Wzrost w bezrobociu osób w wieku powyżej 45 roku życia.***

Analizując strukturę bezrobocia wg wieku zauważyć można, iż w roku ubiegłym w ogólnej liczbie bezrobotnych *zwiększył się udział osób w przedziale wiekowym 45-54 lata*, z **21,5 %** (2 881 osób) na koniec grudnia 2001r. do **22,5 %** (3 272 osoby) na koniec grudnia 2002r.

Ta kategoria bezrobotnych, jak również osoby młode i absolwenci narażeni są na największe trudności na rynku pracy.

Wpływające do urzędu oferty pracy w niewielkiej ilości kierowane są do tej grupy bezrobotnych.

- ***Osoby na stałych świadczeniach z Funduszu Pracy.***

Koniecznym jest wskazanie, iż w rejestrze urzędu pracy znajdują się osoby przebywające na zasiłkach i świadczeniach przedemerytalnych. Liczba tych osób stale wzrasta i pomimo faktu, iż są to osoby niepracujące, pobierające stałe świadczenia, oficjalnie nie są ujmowane w statystyce o bezrobociu i nie wpływają na ogłoszoną przez GUS stopę bezrobocia.

Na koniec grudnia 2002r. zarejestrowanych było 2 540 osób uprawnionych do zasiłku przedemerytalnego i 1 447 osób do świadczeń przedemerytalnych.

Dodatkowo w PUP są zarejestrowane osoby poszukujące pracy, ich stan na koniec grudnia 2002 to 337 osób.

IV. PODJĘCIA PRACY

Pomimo trudnej sytuacji na rynku pracy liczba osób wyłączonych w ubiegłym roku z tytułu podjęcia pracy niesubsydiowanej była wyższa niż w roku 2001 i wyniosła 5 833 (3 404 – Miasto Opole, 2 429 – powiat opolski).

Dla porównania w 2001 roku z ewidencji bezrobotnych wyłączono 4 957 osób z tytułu podjęcia niesubsydiowanego zatrudnienia (2 871 – Miasto Opole i 2 086 – powiat opolski).

Zwiększyła się także liczba podjęć pracy krótkookresowej do 6 miesięcy, co wpłynęło na zwiększenie ogólnej liczby podjęć pracy przy jednoczesnym zmniejszeniu się liczby podjęć pracy stałej. Porównując z rokiem 2001 okazuje się, iż w roku 2002 na ogólną liczbę 5 833 podjęć pracy przez bezrobotnych pracę stałą podjęło tylko 372 osoby, a krótkookresową 5 461. Z kolei w roku 2001 wielkości te kształtowały się kolejno 2 067 i 2 890.

V. PODSTAWOWE DANE CHARAKTERYZUJĄCE BEZROBOCIE W POWIECIE OPOLSKIM I OPOLU NA TLE WOJEWÓDZTWA

- liczba bezrobotnych - koniec grudnia 2002r
  - województwo – 83 436
  - PUP Opole – 14 523
  - powiat opolski – 7 456
  - Miasto Opole – 7 067
- stopa bezrobocia - koniec grudnia 2002r.
  - województwo – 19,3 %
  - PUP Opole – 12,9 %
  - powiat opolski – 16,6 %
  - Miasto Opole – 10,5 %

- liczba nowo zarejestrowanych w grudniu 2002r.
  - województwo – 6 422
  - PUP Opole – 1 025
  - powiat opolski – 514
  - Miasto Opole - 511

- udział nowo zarejestrowanych absolwentów w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych
  - województwo – 12,3 %
  - PUP Opole – 14,9 %
  - powiat opolski – 13,6 %
  - Miasto Opole – 16,2 %

- dynamika bezrobocia - w porównaniu do grudnia 2001r.
  - województwo – 106,2 %
  - PUP Opole – 108,3 %
  - powiat opolski – 108,5 %
  - Miasto Opole – 108,1 %

- w porównaniu do grudnia 2000r.
  - województwo – 120,4 %
  - PUP Opole – 130,4 %
  - powiat opolski – 132,0 %
  - Miasto Opole – 128,8 %

- wskaźnik zatrudnienia (stosunek liczby pracujących do liczby osób w wieku produkcyjnym) wg stanu na koniec grudnia 2002r.
  - województwo – 0,516
  - PUP Opole – 0,562
  - powiat opolski – 0,426
  - Miasto Opole – 0,701

- osoby z prawem do zasiłków i świadczeń przedemerytalnych na koniec grudnia 2002
  - województwo – 19 828
  - PUP Opole – 3 987
  - powiat opolski – 2 203
  - Miasto Opole – 1 784

Sporządził:

Tomasz Hrycaj